

**„Pan Tadeusz” –
konteksty i świat przedstawiony
pomocze edukacyjne dla uczniów
odpowiedzi**

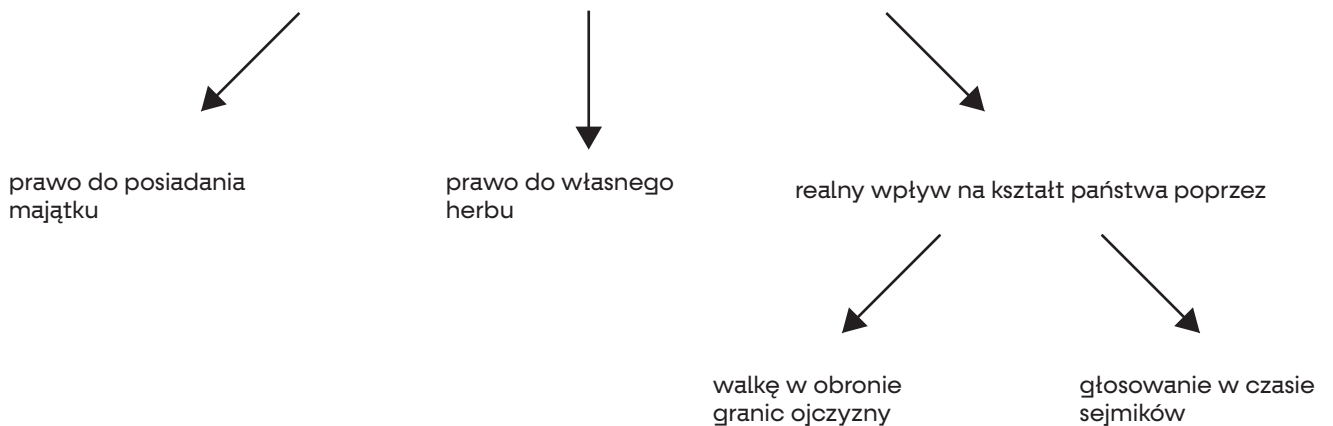

MUZEUM
PANA
TADEUSZA
OSSOLINEUM

Pan Tadeusz – konteksty i świat przedstawiony

Bohaterowie

- 1** Szlachta, jako warstwa społeczna wykształcona z rycerstwa, miała wiele praw, między innymi:

- 2** W czasach I Rzeczypospolitej szlachta była grupą społeczną mającą realny wpływ na władzę i kształt państwa. Jednak po trzecim rozbiore Polski szlachcice przestają być wolnymi obywatelami, przez co znika również demokracja szlachecka. Tym samym ztraca się rola szlachcica, który w nowej rzeczywistości politycznej będzie musiał na nowo kształtować swoją tożsamość.

- 3** ♦ **Magnateria:** szczególnie uprzywilejowana warstwa szlachecka, sprawująca ważne urzędy i mająca realny wpływ na politykę kraju, dzięki posiadaniu odpowiedniej siły militarnej oraz grona zależnych, mniej zamożnych szlachciców. Dzięki silnemu poparciu magnaci wpływali na decyzję sejmów i sejmików, a nawet na wybór króla. Byli posiadaczami ogromnych fortun i siedzib, wokół których mogło się toczyć życie kulturalne i polityczne kraju.

♦ **Szlachta średniozamożna:** posiadająca dobra ziemskie, najczęściej jedną lub kilka wsi. Grupa bardzo aktywna politycznie, sprawująca różne urzędy. Przedstawiciele tej warstwy szlacheckiej odznaczyli się głęboką religijnością i przywiązaniem do tradycji.

♦ **Szlachta zagrodowa:** warstwa szlachecka niewiele różniąca się od chłopów – jej przedstawiciele najczęściej musieli pracować samodzielnie, mieli własne herby.

♦ **Gołota:** szlachta, która po utracie własnego majątku ziemskiego zajmowała się sprawowaniem pieczy nad majątkiem cudzym.

- 4** **MAGNATERIA:** Hrabia, Ewa Horeszkówna, Stolnik Horeszko
SZLACHTA ŚREDNIOZAMOŻNA: Rejent, Tadeusz Soplica, Podkomorzy, Jacek Soplica, Sędzia Soplica, Asesor
SZLACHTA ZAGRODOWA: Bartek Prusak, Maciek Konewka, Maciek Chrzociel, Bartek Brzytewka, Maciek nad Maćkami
GOŁOTA: Gerwazy Rębajło

5 Tradycja szlachecka była dla Mickiewicza rzeczą trwałą, niemożliwą do skruszenia, na której należało budować nową rzeczywistość. W tym przekonaniu skrywa się również tęsknota za tym, co już minęło, za dawnymi ideałami, ówczesnym życiem, tradycjami przodków. Jednocześnie poeta nie wychwala wszystkich aspektów związanych z tym dziedzictwem; wytyka również szlacheckie przywary, takie jak warcholstwo, pijaństwo i kłótność. Jednak sposób ich ukazywania w poemacie jest łagodny, Mickiewicz wykorzystuje elementy komiczne i zachowuje dystans, dzięki czemu opisywane wady stanu szlacheckiego wydają się czytelnikom zabawne.

6 ♦ Szlachta polska jest zbiorowym bohaterem *Pana Tadeusza*. **Prawda**

♦ W poemacie przedstawiony został obraz rzeczywistości szlacheckiej z czasów przed-rozbiorowych. **Fałsz**

♦ Pomimo zmieniającej się rzeczywistości politycznej rola szlachcica pozostawała zawsze taka sama. **Fałsz**

♦ Mickiewicz w swoim poemacie daje pełen obraz szlacheckiego społeczeństwa – od warstw najwyższych po szaraczków. **Prawda**

♦ Nie wszystkie warstwy szlacheckie składały się z wolnych obywateli Rzeczypospolitej. **Fałsz**

♦ Magnaci byli ludźmi wykształconymi. **Prawda**

♦ Stolnik Horeszko, jeden z przedstawicieli magnaterii w *Panu Tadeuszu*, był obecny jedynie we wspomnieniach i opowieściach pozostałych bohaterów. **Prawda**

♦ Stolnik Horeszko wykorzystywał Jacka Sopicę, aby zrealizować swoje cele. **Prawda**

♦ Najwyższą warstwę społeczną Rzeczypospolitej nazywano tradycyjnie arystokracją. **Fałsz**

♦ Hrabia nie był jedynym spadkobiercą zamku, o który toczy się spór. **Fałsz**

♦ Hrabia odrzucał wpływy mody zagranicznej i hołdował jedynie szlacheckim zwyczajom i tradycjom. **Fałsz**

♦ Zamek Horeszków stał się interesujący dla Hrabiego dopiero, gdy usłyszał on romantyczną historię, która rozegrała się w murach tej budowli. **Prawda**

♦ Szlachta średniozamożna była najmniej liczną grupą ukazaną na kartach poematu. **Fałsz**

♦ Adam Mickiewicz scharakteryzował przedstawicieli szlachty średniozamożnej, korzystając z pełnionych przez nich funkcji politycznych. **Prawda**

- ◆ Sopllica swoimi słowami i zachowaniem prezentował ciągłość polskich tradycji i obyczajów. **Prawda**
- ◆ Bohaterowie poematu nie mogli pokładać nadziei na kontynuowanie szlacheckich tradycji w nowym pokoleniu. **Fałsz**
- ◆ Szlachta zagrodowa to najliczniej reprezentowana warstwa szlachecka ukazana w *Panu Tadeuszu*. **Fałsz**
- ◆ Przywarą rodu Dobrzyńskich było stawianie siły i wiary we własne możliwości nad rozsądkiem i trzeźwą oceną sytuacji. **Prawda**
- ◆ Dobrzyńscy byli niegdyś ważną i bogatą szlachtą. **Prawda**
- ◆ Maciek Konewka ukazany został jako głos wielkiej mądrości życiowej. **Fałsz**
- ◆ Rębajło nigdy nie był wiernym sługą rodziny Horeszków. **Fałsz**
- ◆ Gerwazy był osobą odważną, sprytną, ale także mściwą i upartą. **Prawda**